

Kunst als middel, werk als doel

Creatieve ontdekkingsreis naar verborgen kwaliteiten

Eind 2013 is in Arnhem een bijzonder project van start gegaan: KunstWerk. Kunstbedrijf Arnhem, SizaWerk Coaching en Re-integratie en UWV-Werkbedrijf hebben hun krachten gebundeld om mensen met een arbeidsbeperking via kunst aan het werk te helpen. Tijdens het traject volgen de deelnemers onderwijs in verschillende kunstdisciplines en ontdekken ze waar hun talenten en mogelijkheden liggen. Daarnaast krijgen ze begeleiding bij het vinden van een betaalde baan.

In februari 2014 sloten de negen deelnemers van KunstWerk de eerste fase af. Vier dagen per week volgden ze kunstonderwijs en kregen les van docenten uit verschillende disciplines. Ze maakten kennis met kunstvormen als film, streetart, beeldende kunst, theater, schrijven en muziek. KunstWerk is geen opleiding tot kunstenaar, maar een ontdekkingsreis voor de deelnemers naar hun kwaliteiten en het ontwikkelen van een passie. In de eerste weken werkten ze aan een positief zelfbeeld, door zelfvertrouwen op te bouwen en uit te vinden waar hun kracht ligt. Deze kwaliteiten worden ingezet om een passende baan te vinden op de arbeidsmarkt.

Deelnemers en docent van KunstWerk
Foto: Seppe Ruberti

Talenten ontdekken

Theaterdocent Saskia Kettelerij begeleidt de deelnemers tijdens de kunstopleiding. “In het begin van het traject gaan ze vooral op zoek naar hun kracht. Elk mens heeft basistalenten en we proberen die beter zichtbaar te maken door te experimenteren met allerlei kunstvormen. Bij de tangoles ervaren de deelnemers bijvoorbeeld wat afstand en nabijheid is en hoe je iemand leidt of volgt. In de schilderlessen richten ze zich op het innemen van ruimte op het doek en op kleuren en vormen. Bij de schrijflessen leren ze vooral gevoelens in taal uit te drukken, maar komt ook het voordragen voor een groep aan bod. Daarnaast maken we veel gebruik van theateroefeningen. Zo levert elke kunstdiscipline andere inzichten op.”

Ook het delen van ervaringen in de groep is belangrijk. “In het begin was het best spannend, vooral omdat je elkaar nog niet kent”, vertellen de deelnemers. Doordat zij de afgelopen periode zo intensief met elkaar hebben gewerkt en hun onzekerheden en successen met elkaar konden delen, is er een hechte groep ontstaan. “Ik heb krachten van mijzelf ontdekt, waarvan ik niet wist dat ik ze had”, zegt één deelnemster. Een ander: “Door KunstWerk kijk ik anders naar mijzelf. Ik ben minder onzeker en heb meer zelfvertrouwen. En ik heb mijzelf geaccepteerd in wat ik heb bereikt.” De kunstscholing is behoorlijk intensief, maar ook erg leuk en leerzaam. Daarover is iedereen het eens.

Sterk team

Sinds een aantal jaren heeft Kunstbedrijf Arnhem een nieuwe afdeling: KOM Arnhem. KOM staat voor Kunst Ontmoeten Meedoen. Anne ten Barge, hoofd KOM Arnhem en projectleider KOM Gelderland: “Wij bieden op verschillende locaties in Arnhem en omgeving een breed en professioneel kunstaanbod voor iedereen met een zorgachtergrond. Daarbij gaat het om mensen met een lichamelijke en/of verstandelijke

De filmpjes van de deelnemers zijn stuk voor stuk prachtige documenten waar ze trots op kunnen zijn

beperking, een psychosociaal probleem of een psychiatrische achtergrond. Vanuit KOM hebben wij ervaring opgedaan met het positieve effect van kunstonderwijs op de ontwikkeling van mensen met een (arbeids)beperking. We zagen veel mogelijkheden om die in te zetten bij de begeleiding van mensen met een Wajonguitkering bij het vinden van een betaalde baan.

Het lukte om mensen van UWV enthousiast te maken voor onze plannen en met ons mee te laten denken. Daarnaast zochten we contact met SizaWerk, een onderdeel van zorgorganisatie Siza. Zij begeleiden mensen naar werk en ondersteunen hen op de werkplek. Uiteindelijk konden wij dit project met steun van UWV financieren. We maken nu optimaal gebruik van elkaars expertise en vormen daardoor een sterk team. Kunstbedrijf Arnhem verzorgt de kunstscholing en SizaWerk de coaching bij de re-integratie.”

Goede match

Ingrid Sindorf, trajectbegeleider van SizaWerk Coaching en Re-integratie: “De arbeidsdeskundigen van UWV stellen de kandidaten voor. Samen met Saskia Kettelerij ben ik betrokken bij het kennismakingsgesprek. Ook tijdens de eerste fase van het traject heb ik regelmatig contact met de deelnemers om de wensen met betrekking tot werk te inventariseren. Vanaf het moment dat ze aan het werk gaan, wordt het contact intensiever.”

KUNSTWERK
Kunst als middel Werk als doel

Wat is KunstWerk?
KunstWerk is een uniek re-integratietraject voor mensen met een Wajong-uitkering. Het traject duurt anderhalf jaar en je wordt begeleid door een vaste kunstdocent van Kunstbedrijf Arnhem en een vaste trajectbegeleider van SizaWerk.

In de eerste fase volg je creatieve lessen van muziek tot fotografie. Door creatief bezig te zijn, ontdek je waar jouw passie en talent ligt, leer je om samen te werken, bouw je aan een positief zelfbeeld en vergroot je je zelfvertrouwen. Vervolgens combineer je de lessen met een werkervaringsplek.

Denk bijvoorbeeld aan administratief, facilitair of logistiek werk. Je wordt niet opgeleid tot kunstenaar. Uiteindelijk werk je toe naar een baan waarbij je je eigen salaris verdient.

Heb jij een Wajong-uitkering en ben je geïnteresseerd in KunstWerk?
Meld je vrijblijvend en kosteloos aan voor de KunstWerk kennismakingsochtend op dinsdag 5 november 2013. Ontdek of KunstWerk iets voor jou is en ontmoet kunstdocenten en trajectbegeleiders. Je mag iemand meenemen.

- Kennismaken met KunstWerk
- Dinsdag 5 november 2013 van 10.00 - 11.30 uur
- Locatie: Kunstbedrijf Arnhem (Rozet, Kortestraat 16, 6811 EP Arnhem)
- Vrijblijvend en kosteloos
- Aanmelden via info@sizawerk.nl

Een initiatief van:

www.sizawerk.nl/kunstwerk

In de tweede fase van het project doen de deelnemers twee dagen per week werkervaring op en volgen zij nog twee dagen kunstonderwijs. “Voor elke deelnemer zoeken we een passende werkervaringsplaats. Wij ondersteunen de kandidaat bij het in kaart brengen en mobiliseren van zijn eigen netwerk. Daarnaast kunnen wij ook de netwerken van SizaWerk en van de culturele partners van Kunstbedrijf Arnhem inzetten. In het begin zal het vaak nog een onbetaalde stageplaats zijn, maar het uiteindelijke doel is om een werkplek te vinden mét een arbeidscontract. Voor sommige deelnemers is gerichte acquisitie noodzakelijk om tot een goede match te komen tussen werkgever en werknemer. Wanneer wij met een werkgever een takenpakket kunnen samenstellen dat aansluit op de mogelijkheden van de persoon, bereik je voor iedereen de meest optimale situatie.”

Deelnemers gaan aan de slag als baliemedewerker, beheerder of horecamedewerkers in Rozet, een nieuw gebouw waarin onder meer Kunstbedrijf Arnhem is gevestigd. Maar er zijn ook werkervaring-plekken in een ziekenhuis en een restaurant van een bedrijfscateraar. Na een periode van elf weken worden de scholingsdagen verder afgebouwd en komt het werk met drie dagen per week op de voorgrond te staan. In de laatste fase volgen de deelnemers nog één dag individuele kunstschioling. Wanneer een betaalde werkplek is gevonden, kan de trajectbegeleider waar nodig nog een tijd ondersteuning bieden.

Enthousiast applaus

Tijdens de afsluiting van de eerste fase van het project geven alle deelnemers in het auditorium van Rozet een presentatie. In een zelfgemaakt filmpje hebben ze hun ontwikkeling in beeld gebracht. Na elk filmpje klinkt een enthousiast applaus en soms wordt hier en daar een traantje weggepinkt. Saskia Kettelerij brengt nog eens in herinnering hoe de deelnemers zijn gegroeid en geleerd hebben zichzelf op een positieve manier te laten zien aan de buitenwereld.

De filmpjes zijn zeer persoonlijk en verschillend qua sfeer en opzet. In veel presentaties wordt gebruik gemaakt van teksten, gedichten, beelden en muziek. Eén deelnemster vertelt hoe zij de afgelopen weken grote stappen heeft gemaakt. Iemand anders toont in haar filmpje hoe ze leeft en waar ze van houdt. Het zijn stuk voor stuk prachtige documenten waar ze trots op kunnen zijn. “Ik heb mijn filmpje op een dvd gezet”, vertelt één van de deelnemers. “Als ik in een dip zit, kijk ik het wel eens terug. Dat geeft mij kracht om op een positieve manier over mijzelf te denken.”

Yvonne Verriet van UWV: “Het is onze taak om mensen met een Wajonguitkering naar duurzaam werk te begeleiden. De methodiek van KunstWerk legt op een creatieve manier de focus op de eigen talenten. De deelnemers en begeleiders krijgen daardoor beter zicht op de individuele mogelijkheden en vaardigheden. Wanneer de stap naar een betaalde baan door dit traject beter en makkelijker gemaakt kan worden, werken wij daar graag aan mee.”

Margriet Klei

Informatie: Anne ten Barge,
anne.tenbargo@kunstbedrijfarnhem.nl.
www.kunstbedrijfarnhem.nl/projecten/kunstwerk
www.sizawerk.nl/kunstwerk

Een deelnemster met op de achtergrond theaterdocent Saskia Kettelerij
Foto: Seppe Ruberti

Breder inzetten

Anne ten Barge: “KunstWerk maakt duidelijk dat kunst een mooie ingang kan zijn om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt te activeren. Zo’n project kun je vanuit verschillende invalshoeken aanpakken en ook inzetten voor andere doelgroepen. Voor de financiering door UWV is samenwerking met een re-integratiebureau een vereiste. Het is goed denkbaar dat kunstzinnige initiatieven voor dagbesteding deelnemen aan een project als KunstWerk. Van belang is dan wel helder te communiceren dat het doel niet is om mensen op te leiden tot kunstenaar, maar dat kunst een middel is om betaald werk te vinden.”